

daaraan dan iets toe te voegen over de verdere overheidsorganisatie op economisch gebied in het bevrijde Zuiden.

Formeel werd het College van algemene commissarissen voor landbouw, handel en nijverheid door Kruls ingesteld bij verordening van 15 november '44, maar in feite waren die commissarissen al enkele weken eerder, op 31 oktober namelijk, door hem benoemd en waren zij op 2 november met hun werkzaamheden begonnen, en wel in Tilburg dat enkele dagen eerder was bevrijd. Het college instellend handelde Kruls volgens de richtlijn dat hij taken welke daarvoor in aanmerking kwamen, zo spoedig mogelijk aan instanties in bevrijd gebied moest overdragen. Dat hij daar op het gebied van de economie enige tijd mee had gewacht, is begrijpelijk: zolang 'Market-Garden' gaande was, mocht hij hopen dat hij binnen afzienbare tijd contact zou kunnen opnemen met de centrale bestuursinstanties ('de departementen') benoorden de grote rivieren, en pas het nogal trage verloop van de Geallieerde militaire acties in de maand oktober deed vermoeden dat vooreerst slechts Nederland bezuiden de grote rivieren zou worden bevrijd – een gebied waarin geen centrale bestuursinstanties waren gevestigd en dat, zulks was duidelijk, voor geheel eigen problemen kwam te staan. Duidelijk was óók dat niet slechts het oplossen maar zelfs al het stellen van die problemen deskundigheid vergde en een nauwkeurig inzicht in wat in bevrijd gebied wel of niet mogelijk was. Voorgelicht door het hoofd van zijn sectie-Economische Zaken, mr. van Blankenstein, besloot Kruls, zijn gehele directe bestuurs-taak op economisch gebied aan een college van deskundigen over te dragen hetwelk in het bevrijde Zuiden als het ware de plaats zou innemen van de twee Haagse departementen welke door Hirschfeld werden geleid: handel en nijverheid, en landbouw, visserij en voedselvoorziening. Als deskundigen koos hij uit ir. Boerma, die wij reeds noemden, drs. J. H. Gispén, een van de directeuren van de Organon-fabrieken te Oss, en mr. B. J. M. van Spaendonck, directeur van het rijksbureau voor wol en lompén, en boven die drie plaatste hij als voorzitter prof. de Quay, in '40-'41 lid van het Driemanschap van de Nederlandse Unie, in juli '42 gegijzeld en in de zomer van '43 vrijgelaten teneinde zich als reserve-officier te melden voor krijgsgevangenschap in Duitsland – dat had de Quay nagelaten; hij was geruime tijd ondergedoken in Sevenum en had van daaruit allerlei contacten onderhouden met illegale groepen, vooral met de LO en met het katholieke illegale blad *Christofoor*.

Dat de Quay in het Zuiden was bevrijd, drong omstreeks 20 oktober tot de ministers in Londen door. Van Heuven Goedhart die van mening was dat aan de leden van het Driemanschap van de Nederlandse Unie